

Категоризация на неприятеля *Thecodiplosis japonensis* за територията на Европейския съюз

Панелът по здраве на растенията (Панел PLH¹) на Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ) е извършил категоризация на неприятеля *Thecodiplosis japonensis* за територията на Европейския съюз (ЕС), публикувана на 2 февруари 2022 г.

Thecodiplosis japonensis Uchida & Inouye не е включен в приложение II на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията², като карантинен вредител, който е от значение за ЕС, но растенията гостоприемници, растителните продукти и другите обекти, които са гостоприемници на *Thecodiplosis japonensis*, се регулират с мерките, посочени в същия регламент.

Неприятелят *Thecodiplosis japonensis* Uchida & Inouye (1955), принадлежи към разред Diptera (двукрили), семейство Cecidomyiidae и за него съществуват надеждни методи за откриване и идентифициране. Видът се среща и под синонима *Thecodiplosis pinicola* Takagi, 1955 г.

Биология на вредителя

Thecodiplosis japonensis е моноволтинен вид (развива едно поколение годишно). Зимува като ларва трета възраст в пашкул в почвата. Възрастните имагинират от средата на май до края на август. Живеят кратко, около ден. През това време копулират и женските яйцеснасят на групи върху младите иглички на растението гостоприемник. Една женска може да снесе до 140 яйца. Женските летят на къси разстояния.

¹ Panel on Plant Health (PLH)

² Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията от 28 ноември 2019 г. за установяване на еднакви условия за прилагане на Регламент (ЕС) 2016/2031 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на защитните мерки срещу вредители по растенията и за отмяна на Регламент на Комисията (ЕО) № 690/2008 и за изменение на Регламент за изпълнение (ЕС) 2018/2019 на Комисията. OJ L 319, 10.12.2019 г., стр. 1-279, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32019R2072>

Ембрионалният период е около 5-6 дни. След излюпването си младите ларви пълзят по игличките и достигат до основата им.

гала и ларви в гала

Там образуват гали, където живеят и се хранят стадно. В една гала може да има от 1 до 22 ларви. Ларвите преминават през три стадия. Те могат да се движат чрез поредица от скокове. През ноември ларвите от трета възраст слизат на земята и презимуват в пашкул в почвата. Неприятеля какавидира в края на зимата.

здрави и нападнати иглички с гали в основата им

Вреда нанасят ларвите, които смучат сок от растението гостоприемник. Повредите нанесени от тях се наблюдават ясно по игличките. Нападнатите иглички (с гали в основата) имат забавен растеж, значително са по-къси и впоследствие загиват.

Растения гостоприемници

Thecodiplosis japonensis напада видовете *Pinus* spp. В Република Корея и Япония (Хоншу, Кюшу, Шикоку) е докладван по *Pinus densiflora* (японски червен бор) и *Pinus thunbergii* (японски черен бор), в Япония (островите Рюкю) по *Pinus luchuensis* (бор Лучу или бор Окинава), а в Китай по *Pinus massoniana* (китайски червен бор).

Според базата данни на Международния център за земеделие и бионауки (Centre for Agriculture and Bioscience International – (CABI) се съобщава, че в Япония *Thecodiplosis japonensis* напада следните видове: *Pinus coulteri*, *Pinus khasya*, *Pinus laricio*, *Pinus massoniana*, *Pinus mugo*, *Pinus nigra*, *Pinus radiata*, *Pinus resinosa*, *Pinus sylvestris*, *Pinus tabulaeformis*, *Pinus taiwanensis* и *Pinus thunbergii*.

Разпространение

Thecodiplosis japonensis присъства в Източна Азия. Разпространен е в Република Корея и Япония. В Китай се среща в провинциите Фуджиан и Шандонг.

Съгласно базата данни на EPPO, към 27 октомври 2021 г., *Thecodiplosis japonensis* не присъства на територията на ЕС.

Глобално разпространение на *Thecodiplosis japonensis* към 27 октомври 2021 г.
(EPPO Global Database)

Пътища за навлизане в ЕС

Вредителят *Thecodiplosis japonensis* би могъл да навлезе на територията на ЕС посредством международния търговски обмен и движение на растения *Pinus*, предназначени за засаждане, включително миниатюрни форми на растения за засаждане (бонсай) от род *Pinus*, отрязани клони от *Pinus* и почва/хранителна среда, произхождащи от страни, с наличие на вредителя.

Потенциалните пътища за навлизане на *Thecodiplosis japonensis* на територията на ЕС са чрез:

- **яйца, ларви и какавиди в почва** - с внос на растения *Pinus* предназначени за засаждане, включително бонзай;
- **яйца и ларви** - с внос на отрязани клони от *Pinus*;
- **какавиди** - с внос на почва/хранителна среда.

Съгласно базата данни на Europhyt³/TRACES-NT⁴, към 1 октомври 2021 г., обхващаш период от май 1994 г. – май 2021 г., не се съобщава прихващания на *Thecodiplosis japonensis*.

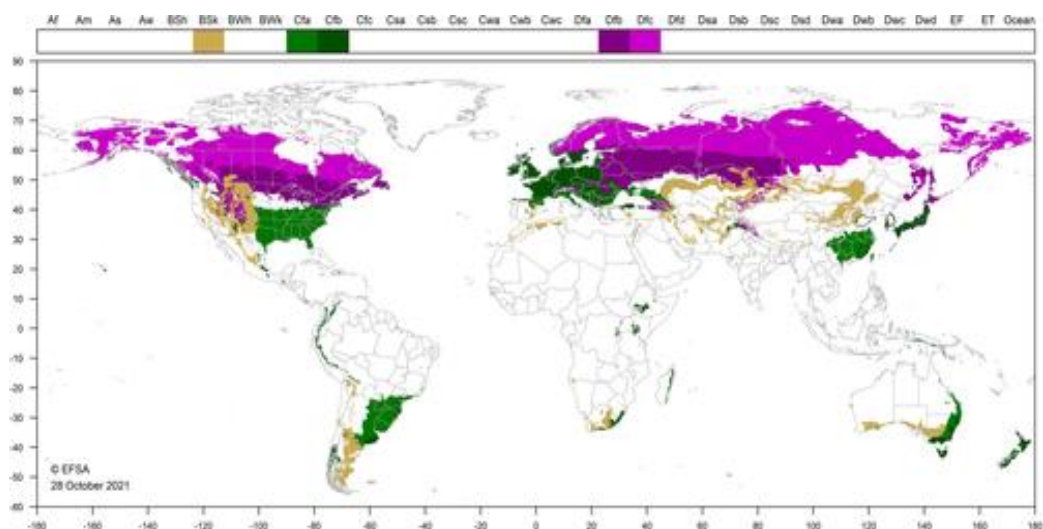
³ EUROPHYT - Европейска система за бързо предупреждение, в която се регистрират прихващания по фитосанитарни причини на пратки от растения и растителни продукти, внесени в ЕС или търгувани в самия ЕС.

⁴ TRACES - TRADE Control and Expert System - Експертна система за контрол на търговията.

Установяване и разпространение в ЕС

Растенията гостоприемници на *Thecodiplosis japonensis* са само *Pinus* spp., които са разпространени и на територията на ЕС.

В страните, от където е докладван *Thecodiplosis japonensis* - Япония, Корея и Китай, се срещат следните климатични типа по класификацията на Köppen-Geiger⁵: BSk -студен степен климат, Cfa - влажен субтропичен климат, Cfb - океански климат, Dfb - влажен континентален климат и Dfc - субполярен климат. Тези пет климатични типа се срещат и в ЕС

Световно разпространение на климатичните типове Köppen–Geiger, които се срещат в ЕС и в райони извън ЕС, където е докладван *Thecodiplosis japonensis*

Предвид климатичните сходства между районите в Източна Азия, където се среща неприятеля и държавите със сходен климат в ЕС, където са разпространени растенията гостоприемници на *Thecodiplosis japonensis*, се предполага, че ако този неприятел навлезе в ЕС, има вероятност да се установи на територията му.

След установяване на територията на ЕС, *Thecodiplosis japonensis* би могъл да се разпространи на по-големи разстояния основно чрез движение и търговски обмен на заразени растения за засаждане *Pinus* spp. Неприятелят би могъл да се разпространи и локално чрез възрастните, които летят на къси разстояния.

⁵ WORLD MAPS OF KÖPPEN-GEIGER CLIMATE CLASSIFICATION, <http://koeppen-geiger.vu-wien.ac.at/present.htm>

Тропичен климат (A) - Екваториален (Af) Тропичен мусонен (Am) Тропичен саванен (Aw)

Сух климат (B) - Горещ пустинен (BWh) Студен пустинен (BWk) Горещ степен (BSh) Студен степен (BSk)

Умерен климат (C) - Влажен субтропичен климат (Cfa, Cwa) Океански климат (Cfb, Cwb, Cfc) Средиземноморски климат (Csa, Csb)

Континентален климат (D) - Умереноконтинентален климат (Dsa, Dsb, Dwa, Dwb, Dfa, Dfb) Влажен континентален климат (Dfa, Dwa, Dfb, Dwb) Субполярен климат (Dfc, Dwc, Dfd)

Полярен климат (E) - Полярен климат (ET, EF) Планински климат (ET/H)

Въздействие

При евентуално въвеждане на *Thecodiplosis japonensis* на територията на ЕС, неприятелят най-вероятно би могъл да окаже негативно икономическо и/или негативно екологическо въздействие, чрез влошаване на фитосанитарното здраве на боровите гори.

Мерки и методи за контрол

Неприятелят *Thecodiplosis japonensis* не е включен в приложение II на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията, като карантинен вредител, който е от значение за ЕС.

Пътят за навлизане на *Thecodiplosis japonensis* върху растения за засаждане и отрязани клони от *Pinus L.*, различни от плодове и семена, се регулира чрез забраната за въвеждането им в Съюза от някои трети държави, съгласно т. 1 от приложение VI на Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията⁶.

Въпреки, че вносът на растенията гостоприемници на неприятеля от *Pinus spp.* от трети страни е забранен, има дерогации за миниатюрни форми на растения за засаждане (бонсай) от род *Pinus*, идващи от Япония и Република Корея.

За миниатюрни форми на растения за засаждане (бонсай) от род *Pinus* с произход Япония, действа Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1217 на Комисията от 25 август 2020 година относно дерогация от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072⁷, а за миниатюрни форми на растения за засаждане (бонсай) от род *Pinus* с произход от Южна Корея, действа Решение на Комисията 2002/499/ЕО⁸

Пътят за навлизане на неприятеля чрез какавиди, които се намират върху почва/хранителна среда се регулира с прилагането на Приложение VI, т.19 и т. 20 към Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията.

Пълният списък на допълнителните мерки за контрол за намаляване риска от въвеждане, установяване и разпространение на *Thecodiplosis japonensis* на територията

⁶ ПРИЛОЖЕНИЕ VI - Списък на растенията, растителните продукти и другите обекти, чието въвеждане в Съюза от определени трети държави е забранено - Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 на Комисията.

⁷ Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/1217 на Комисията от 25 август 2020 година относно дерогация от Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/2072 по отношение на въвеждането в Съюза на естествено или изкуствено получени миниатюрни форми на растения за засаждане от родовете *Chamaecyparis Spach*, *Juniperus L.* и от някои видове от рода *Pinus L.* с произход от Япония и за отмяна на Решение 2002/887/ЕО

⁸ Решение на Комисията от 26 юни 2002 г. за разрешаване на дерогации от някои разпоредби на Директива 2000/29/ЕО на Съвета по отношение на естествено или изкуствено джуджета от *Chamaecyparis Spach*, *Juniperus L.* и *Pinus L.*, с произход от Република Корея (нотифицирано под номер на документ С (2002) 2251) (2002/499/ЕС)

на ЕС е посочен в Ръководството за количествена оценка на риска от вредители по растенията, разработено от работна група към панела по здраве на растенията на ЕОБХ, 2018⁹.

Заключение

***Thecodiplosis japonensis* отговаря на всички критерии, които са в компетентността на ЕОБХ за оценка, за да бъде разглеждан като потенциален карантинен вредител за ЕС.**

Значение за България

Понастоящем *Thecodiplosis japonensis* не присъства на територията на Р България и ЕС. Потенциалните пътища за въвеждането на вида в страната са вносът на растения гостоприемници, предназначени за засаждане, включително миниатюрни форми на растения за засаждане (бонсай) от род *Pinus*, отрязани клони от *Pinus* и почва/хранителна среда, произхождащи от страни, с наличие на вредителя. Тези потенциални пътища за навлизане на *Thecodiplosis japonensis* са регламентирани от действащото европейско и национално законодателство. При неспазване на фитосанитарните мерки за контрол и при евентуално въвеждане на този неприятел в страната, той би представлявал опасност за иглолистните гори в България, а климатичните условия са подходящи за разпространение и развитието му.

При обследване и съмнение за наличие на *Thecodiplosis japonensis* е необходимо незабавно да се уведомят официалните контролни органи. Ранното откриване би могло да помогне за управлението на този вредител в България.

Източник:

EFSA PLH Panel (EFSA Panel on Plant Health), Claude Bragard, et all., 2021. Scientific Opinion on the Pest categorisation of *Thecodiplosis japonensis*. EFSA Journal 2022;20(2):7088, <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2022.7088>

⁹ [Guidance on quantitative pest risk assessment, https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5350](https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.2903/j.efsa.2018.5350)

Други научни становища и актуална информация в областта на здравето на растенията, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига - <https://corhv.government.bg/>

Изготвил: Татяна Величкова,

главен експерт, Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ,
7.03.2022 г.